

VRIJHEID

Handleiding

INLEIDING

In 2020 vieren we 75 jaar bevrijding in Nederland. Tegelijkertijd zijn oorlog, vluchten en onderdrukking helaas nog steeds actuele thema's. Om leerlingen een besef te geven van vrijheid is er de leskist Vrijheid.

De leskist Vrijheid is een lesprogramma, waarbij zowel aandacht is voor besef van de thema's vrijheid, vluchten en verleden als voor begrijpend lezen en het maken van leeskilometers. Aanleiding voor de leskist vormt het thema '75 jaar bevrijding', maar de lessen gaan verder dan het thema Tweede Wereldoorlog.

Het programma kan uitgevoerd worden door de leerkracht, samen met de leesconsulent van de Bibliotheek. We raden aan dat de leesconsulent aanwezig is bij de introductieles en de afsluiting.

DEZE LESKIST BEVAT

- Deze handleiding voor de leesconsulent en leerkracht
- Lesbrieven (met aanvullende suggesties en tips)
 - Lesbrief voor introductieles
 - 3 Lesbrieven voor de korte themalessen
 - Lesbrief voor afsluiting
- Kopieerbladen voor de leerlingen
- Bijlage: (voor)leesfragmenten en afbeeldingen
- Bijlage: lessuggesties voor de leerkracht
- Bijlage: Suggesties voor de Bibliotheek
- Bijlage: Titellijst (voor de Bibliotheek)

GLOBAL PROGRAMMA

Het programma bestaat uit 6 weken.

- **Week 1**
Introductieles door leesconsulent (of leerkracht);
De introductieles staat in het teken van oriëntatie op het thema Vrijheid en het kiezen van een boek.
- **Week 1 t/m 6**
Vrij lezen door leerlingen uit de boeken uit de leskist.
- **Week 2 t/m 6**
Drie maal 30 minuten les door leerkracht aan de hand van een thema.
De thema's zijn:
 - Erfgoed en verborgen verleden
 - Vluchten
 - Vrijheid, rechten en plichten.In deze lessen wordt een verbinding gemaakt tussen het boek dat gelezen wordt en het thema. Daarnaast zijn er tips en lessuggesties om nog meer met het thema te doen (zie bijlagen).
- **Week 6**
Afsluiting door leesconsulent (of leerkracht).
De afsluiting betreft een klassikale terugblik op de boeken en de thema's.

LEERDOELEN

De algemene leerdoelen zijn:

- Leerlingen hebben meer begrip voor de thema's vrijheid en oorlog, democratie en burgerschap door het lezen van boeken en bespreken van de thema's.
- Leerlingen werken aan vaardigheden voor begrijpend lezen en maken leeskilometers.

Er wordt gewerkt aan de volgende tussendoelen :

- Begrijpend lezen.
- Zoeken, selecteren en verwerken op een doelbewuste en efficiënte manier informatie uit verschillende bronnen.
- Leerlingen leiden betekenisrelaties tussen zinnen en alinea's af en herkennen inconsistenties.
- Leerlingen stellen zelf vragen tussen het lezen.
- Leerlingen bepalen de hoofdgedachte van een tekst en maken een samenvatting.
- Leerlingen herkennen de structuur van verschillende soorten teksten.
- Leerlingen plannen, sturen, bewaken en controleren hun eigen leesgedrag.
- Leerlingen beoordelen teksten op hun waarde.

LEERDOELEN

Er wordt gewerkt aan de volgende referentieniveaus:

Taal 1F

- Kan de letterlijke betekenis van een tekst begrijpen.
- Kan leesstrategieën hanteren: afhankelijk van het leesdoel bijvoorbeeld globaal of selectief lezen.
- Kan informatie en meningen interpreteren, voor zover deze dicht bij de leerlingen staan.

Taal 1S/2F

- Kan hoofdgedachte van een tekst weergeven.
- Kan onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
- Kan relaties leggen tussen tekstdelen (inleiding, kern, slot) en teksten.
- Ordent informatie (bijv. m.b.v. signaalwoorden) voor een beter begrip.
- Herkent beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik).
- Kan relaties tussen en binnen teksten evalueren en beoordelen.
- Kan een eenvoudige tekst beknopt samenvatten.
- Legt relaties tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis.
- Kan bedoeling van tekstdelen en/of specifieke formuleringen duiden.
- Kan bedoeling van de schrijver verwoorden.

Zie de lesbrieven voor de specifieke leerdoelen per les.

INFORMATIE

LESBRIEVEN

De lesbrieven geven richtlijnen voor het verloop en de inhoud van de les. Daar waar nodig worden ook de antwoorden op de opdrachten gegeven.

Alle lessen bevatten een klassikale opening en afronding, en tussendoor opdrachten die in tweetallen of groepjes kunnen worden uitgevoerd.

Per les is er een **opdracht A** en een **opdracht B**.

Opdracht A is standaard, **Opdracht B** is een extra of vervangende opdracht voor leerlingen die sneller zijn of meer uitdaging nodig hebben. In deze opdracht wordt meer zelfstandigheid, onderzoeksvaardigheid en denkvermogen van de kinderen verwacht. In deze opdrachten is echter minder aandacht voor tekstbegrip en koppeling met het gelezen boek. (Uitzondering is les 1, introductie. Daarin maken alle leerlingen zowel **opdracht A** als **B**).

De introductieles (les 1) en afsluiting (les 5) worden bij voorkeur door de leesconsulent van de Bibliotheek gegeven.

KOPIEERBLADEN

Voorafgaand aan de introductieles worden de kopieerbladen voor alle leerlingen gekopieerd en als een boekje geniet.

BOEKEN

De Bibliotheek zorgt ervoor dat de boeken van de lijst aanwezig zijn bij de introductieles. De boeken blijven tot aan de afronding op school. Bespreek vooraf of de boeken ook mee naar huis mogen. In dat geval is het aan te raden een lijst bij van leerling/gekozen boek bij te houden.

Ook wordt aangeraden om vooraf als leerkracht de voorleesboeken zelf gelezen te hebben, met name het verhaal van Isabel uit het boek Vluchteling van Alan Gratz en het boek Vriendschap in de oorlog van Martine Letterie.

OUDERBETROKKENHEID

Nodig de leerlingen uit om thuis over de thema's te praten. Het helpt daarbij als ze het boek dat ze aan het lezen zijn ook mee naar huis kunnen nemen.

Stel eventueel als Bibliotheek een brief op waarin je uitleg geeft over de thema's, en titels voor volwassenen rondom deze thema's tipt. Hierbij kan je ook activiteiten vermelden die de komende tijd in de Bibliotheek plaatsvinden rondom de thema's Vrijheid, Vluchten, Vluchtelingen, Rechten en Plichten, Bevrijdingsdag.

de Bibliotheek
Brummen | Voorst

de Bibliotheek
Gemeente Nijkerk

de Bibliotheek
Noord-Veluwe

Rijnbrink

GELDERLAND
HERDENKT

75 JAAR VRIJHEID